

דבר י שרי"ח

ממרן שר התורה הגר"ח קניבסקי שליט"א

גליון זה יוצא לע"נ הקדוש
הרב ר' ישעיהו קרישבסקי הי"ד
שנטבח על קידוש השם
ולרפואת כל הפצועים
הזקוקים לרחמי שמים מרובים
בתושח"י

פשט על הפרשה

"איש צדיק וגו' בדורותיו" (ו, ט)

וברש"י י"א לשבח וי"א לגנאי אילו היה בימי אברהם לא היה נחשב כו'. י"ל דלא פליגי בדודאי האדם מושפע הרבה מסביבותיו ולכן נח שהי' מסובב ברשעים אף שהיה צדיק נגדם אבל אילו היה במעשיו אלו בימי אברהם לא הי' נחשב לכלום, אבל באמת אילו היה בימי אברהם בודאי היה הרבה יותר צדיק כיון שהיה בסביבות צדיק, וזהו כ"ש אילו היה בימי אברהם כ"ש שהיה צדיק נמצא דלא פליגי במציאות רק בכוונת הפסוק מה ר"ל בדורותיו אבל שניהם אמת בשם מרן החזו"א זצ"ל.

(טעמא דקרא)

שו"ת בעניני הפרשה

"קח לך מכל מאכל אשר יאכל וגו' והי' לך ולהם לאכלה". ראיתי שהעירו הא קי"ל בגיטין ס"ב א' דמאכל בהמה קודם לאדם והול"ל והי' להם ולך לאכלה. ונראה דכשהאדם מכין מאכל ודאי צריך להכין של אדם קודם שאם לא יהי' לו לשניהם ודאי אדם קודם ורק אח"כ כשיש לו לשניהם ובא לאכל יש להקדים הבהמה. ועו"ל דדין זה דמאכל בהמה קודם לאדם אי"ז אלא בבהמה שלו, אבל כאן לא היו הבהמות של נח רק שעליו היה מוטל ליתן להם אוכל ובכה"ג אין דין להקדים אכילת הבהמה לפני אכילתו שלו עצמו.

(טעמא דקרא)

ש. "מכל אשר בחרבה מתו" פירש"י ולא דגים שבים, ומשמע ששאר בריות שבים חוץ מדגים מתו, וא"כ היה נח צריך להכניס גם מהם לתיבה ואיך חיו בתיבה מחוץ למים.
ת. כל בריות הים נקראים דגים.

(שו"ת לבנימין אמר)

ש. "ותבא אליו היונה לעת ערב והנה עלה זית טרף בפי"ה וכו' ראיתי מובא שהגר"י אייבשיץ בס' תפארת יהונתן בי' שהטעם שהביאה היונה דוקא עלה ולא הביאה הפרי בעצמו הוא משום שבהמתן של צדיקים נזהרת במאכלות אסורות וכיון שכן חששה להביא מהפרי עצמו שמא הוא אינו מעושר ולכן הביאה עלה, יל"ע דהרי בזמן המבול כולם מתו ולכא' הכל היה הפקר והפקר פטור מן המעשר.

ת. הביאו מנכסי עוג מלך הבשן ולא היה הפקר. [והעיר בנו של רבינו הגרא"ש שליט"א וצ"ע דהרי פירות גוי פטורים ממעשר וא"ל מרן אאמור"ר שליט"א דיש ס"ל דאין קנין לגוי בא"י להפקיע ממעשר, ואולי החמירה ע"ע כחמורו של רחב"ד דהחמירה בדמאי.

ש. "וימת ה' על פני תרח אביו בארץ מולדתו באור כשדים" ובזוה"ק ריש פ' לך לך אי' "ויאמר ה' אל אברהם מה כתיב לעילא וימת ה' על פני תרח אביו וגו' מאי איריא הכא אלא עד ההוא יומא לא הוה בר נש דמית בחיי אביו בר דא" וצ"ע דהרי הבל נהרג בחיי אביו וגם חנוך מת בחיי אביו ירד.

ת. לא מת מעצמו אלא נהרג, וגם חנוך עלה לשמים.

(חידושי הגר"ח)

עלי שרי"ח

ביקור השבת

זכו רבבות תושבי עיר 'ביתר' השבוע ביום שני לבואו של מרן רבינו שליט"א, לביקור קצר בעיר. למעשה, נודע לנו כי זה כבר כמה וכמה חודשים שראשי הקהל בעיר הפצירו ברבינו לבוא לחזק את תושבי העיר ולרומם את קרן התורה. בביקור במוסדות ותלמודי התורה, אך רבינו שחם על כל רגע מזמנו גדר בעצמו שלא לצאת מחוץ לגבולות העיר בני ברק כי אם לצורך גדול מאוד, בפרט שכבר אינו כוחותיו עמו כבימים עברו.

המשך בעמוד הבא

דבר העורך

בימים אלה שכל אחד בארץ ישראל מרגיש את הפסוק "מחוץ תשכל חרב ומחדרים אימה" נביא דברים שכתב רבינו שליט"א בספרו החשוב "אורחות יושר" בערך 'פחד ודאגה' וז"ל: "יש אנשים שמפחדים תמיד ומתייראים מכל מיני פורעניות כגון ממחלות וממלחמות ומאנשים רעים וכו' והם כל ימיהם בפחדים ורעדות ודאגות מכל מיני דברים שמא יהי' כך ושלא כן ויש שמרוב פחדים מתייראין לנסוע למקום אחר ויש שמתיראים לצאת מביתם ר"ל וזו הנהגה מאד לא טובה..."

ואמרו (אדר"ג רפ"כ) ר' חנינא סגן הכהנים אומר כל שאינו נותן ד"ת על לבו נותנין לו הרהורי חרב... וכל הנותן ד"ת על לבו מבטלין ממנו הרהורי חרב. וגם הדאגות מזיק לגוף וגורם לכל מיני מחלות ר"ל...

וכל זה בא ממיעוט אמונה, שאם הי' מאמין באמונה שלמה שהכל בא מהקב"ה ואין אדם נוקף אצבעו מלמטה אא"כ מכריזין עליו מלמעלה, א"כ מה לו לפחד אם ח"ו נגזר עליו אין חכמה ואין תבונה לנגד ה', ואם לא נגזר אין לו מה להתיירא ואנחנו תמיד כל רגע ביד ה' בין בזמן מלחמה ובין בזמן שלום, והרבה דרכים למקום, ואין לפחד רק מהקב"ה ולפחד שמא יעבור על א' מהעברות ח"ו או לא יקיים המצות, וחוץ מזה אין לפחד כלום, ואע"ג דמצינו שצריך זהירות כמ"ש (ב"ק ס:) דבר בעיר כנס רגליך רעב בעיר פזר רגליך זהו מדין השתדלות בכל דבר מה שאפשר, אבל הפחדים והדאגות אין להם מקום.

ואין לדאוג רק על התורה ומצות כנ"ל ההוא בד"ת כתיב, ויש להתפלל שיהא הכל טוב ולא יותר. ושבחו חז"ל (תענית כ"ב.) לאנשים ששמחים תמיד ומשמחים אחרים ואמרו שהם בני עוה"ב, עכ"ל.

ונביא כאן מה שפרסמנו השבוע מרבינו כמה דברים לרגל המצב הנורא וכך נכתב: "אפשר ליסוע לכל הישיבות ושומר מצוה לא ידע דבר רע. ולהשתדל לא להסתובב חוץ לישיבה, [לא יזיק להעמיד שומר בפתח הישיבה]. גם נשים שמסייעות לבעליהן ללמוד יכולות ליסוע למקום עבודתן וה' ישמור. גם לשמחה של מצוה שזה נצרך אפשר ליסוע".

בכרכת שבת 808

יצחק זיסלעביץ (א"ב)

המשך מדור עלי שי"ח

כעת לפני ימים ספורים הגיע ראש העיר דשם, ואמר לרבינו שברוך ה' אחרי מאמצים של שנים עלתה בידו לסדר חשמל כשר (גנרטור) בכמה מקומות בעיר, והוא חושב שאם רבינו בעצמנו יבוא לקביעת מזוזה במתחם הגנרטור יעורר הדבר חיזוק אדיר לשומרי השבת ומסתמא יגרום שעוד ועוד ירצו להצטרף להיות מנוי על חשמל הכשר.

במרכז המעמד המרכזי בהשתתפות אלפי אברכים ובני ישיבות, בחיזוק עמלה של תורה לקראת פתיחת זמן חורף הבעל"ט הביא הגאון הגדול רב"מ אזרחי שליט"א משמו של רבינו מרן שר התורה שליט"א תקנות לחיזוק לימוד התורה והקדמת זמן כניסת השבת לכלל הציבור בכל ערי הארץ, ובפרט לנוכח המצב הקשה השורר עתה בארה"ק.

"המצב בא"י, ה' ירחם, בידי כל אחד מאיתנו לתקן את המצב", משמו של מרן שר התורה שליט"א נתבקשתי להציע, הרי התכנסנו כאן באופן מיוחד לשני דברים: חיזוק התורה והשבת, אמנם הזמן הרשמי של ביתר כדין ירושלים, 40 דקות לפני השקיעה, זה ה'תוספת שבת', אבל לכל הפחות בהגיע 20 דקות לפני כניסת השבת הכל פורשים ממלאכת חול. הכל נעשים 'שבת'דיג'. כאן בעיר ובכל מקום. ומה שנוגע לתורה דיברנו מעט, אבל כאו"א מאנשי העיר הזו בפרט ובכל מקום יקבל על עצמו שלא יעבור יום בלי תלמוד תורה. ללמוד! עוד גמרא, עוד דף, ללמוד! תורה מגנא ומצלא!"

כאן המקום לציין, כי הנושא של חשמל כשר בשבת לא חילול שבת, יסודו בקפיידא של מרן החזון איש זצ"ל, שעורר על כך הרבה מאוד, והיה עומד ותמה הכיצד יהודים יראי ה' שלמים ונקיים מכל נדנדוד חטא, גורמים בעצמם לחילול שבת, כי בשימוש בחשמל רגיל בשבת, גורם המשתמש באופן ודאי, לצריכת חשמל נוספת, ולעבודה בידים של פועלי החברה לדאוג שבתחנת החשמל יהיה די כוח. פעם התבטא על כך מרן ז"ל בכאב 'הדבר דומה ליהודי ששורף ספר תורה, רח"ל תצילנה כל אוזנים, ובא יהודי אחר שרוצה לעשן סגריה, ונוטל מן האש שבוער בה הספר תורה ומצית את הסיגר' בודאי שאין איסור מיוחד להדליק באש זו סגריה, אבל מי שאין בו הדעת לבכות על שריפת התורה ולא עוד אלא שהולך ונהנה מאש זו, הרי נבילה טובה הימנו.

כיצא בדבר הנהנה מחשמל רגיל בשבת, יושב זה בביתו ומקדש על היין ושר זמירות שבת ואומר דברי תורה, ובכל רגע עוברי החברה מהללים השבת עכורו. לפני שנים ספורות כתב רבינו מכתב חיזוק לעסקני השבת הפועלים ללא לאות להפעלת גנרטור כשר:

"אמר רב הונא הרגיל בנר הוזין ליה בני ת"ח. רב הונא הוה חליף ותני אפתחא דרבי אבין נגרא חזא דהוה רגיל בשרגי טובא אמר תרי גברי רברבי נפקי מהכא נפקי מינייהו רב אידי בר אבין ורב חייא בר אבין, רב הסדא הוה רגיל דהוה חליף ותני אפיתחא דבי נשא דרב שיזבי חזא דהוה רגיל בשרגי טובא אמר גברא רבא נפק מהכא נפק מינייהו רב שיזבי (שבת כ"ג ב). כל שכן מי שעוסק ימים ושנים שיח' אור שבת כשר בעיר מישראל שיזכה לבנים ונכדים תלמידי חכמים גדולים: עד כאן המכתב שנכתב מנעמת לבו הטהור.

ואכן דברי מרן החזון איש זצ"ל נשאו פרי, ורבים רבים מתושבי עיר בני ברק מקפידים בכל שבת להאיר את הבית בחשמל כשר, גם רבים מתושבי שאר הערים החרדיות כדוגמת קרית ספר ובית שמש ועוד, וכעת נוסף עוד מקומות בעיר ביתר, ואי"ה נקוה שאור התורה והשבת יאיר בכל מקום ויקום בנו 'אילו שמרו בני ישראל שני שבתות מיד נגאלין'.

"בראתי יצה"ר - בראתי לו תורה תבלין"

במסכת ברכות (ה,א): "לעולם ירגיז אדם יצר טוב על יצר הרע כו', אם נצחו מוטב ואם לאו יעסוק בתורה" וכו', וכבר הקשו ממה שאמרו חז"ל (קדושין ל"ב) "בראתי יצר הרע ובראתי לו תורה תבלין", אם כן אין שום עצה לנצח את היצה"ר רק בתורה, ואיך נתנו חז"ל במסכת ברכות עצות אחרות?

תשובה: יש לפעמים שהיצר הרע כל כך חזק שלא מועיל ה"תבלין", והעצות שאמרו במסכת ברכות היינו שתחילה צריך לרכך קצת את היצה"ר, ושוב אח"כ יועיל ה"תבלין".

שאלה: אבל עדיין קשה מה שאמרו (בברכות שם) "לא נצחו יעסוק בתורה", דמשמע שאפשר וששייך לנצחו גם בלי תורה, וזה נגד הגמ' בקדושין?

תשובה: בוודאי שיש אופנים שניתן לנצחו גם בלא תורה, וכי נשים ועמי הארצות אינן יכולין לנצחו, והגמ' בקדושין הנ"ל מיירי אם לא נצחו בדברים אחרים, עד תורה.

(דרך שיחה)

בשבוע נכתב כאן כמה סגולות לזש"ק מרבינו שליט"א, אחת הסגולות שהובאו היתה סגולה נפלאה שהיה מרן הסטייפלר זיע"א ממליץ עליה לפקיד בזש"ק והוא ללכת להתפלל במקום בית השונמית בכפר "שונם" שנקרא כיום "סולם", ואף רבינו שליט"א היה שם כמה פעמים. וכן שולח עד היום רבים להתפלל ויש במקום ישועות גדולות להפקד בזש"ק, מכיוון ששם ברך הנביא אלישע את האשה השונמית, ונולד שם חבקוק הנביא ואף שם החיה אותו הנביא אלישע. (ואף מרן ראש הישיבה הגרא"ל שטיינמן שליט"א ממליץ על סגולה זו). כפי שערכנו בשנה שעברה תפילה מיוחדת במקום זה בשליחותם של הקוראים שהעבירו אלינו את השמות של המצפים להיושע (וב"ה קיבלנו כמה וכמה מכתבי תודה על זוגות שנושעו מיד לאחר התפילה המיוחדת שנערכה שם) כל המעוניינים שיוזכר שמם במקום זה מוזמנים לשלוח למערכת "דברי שי"ח" את שמות בני הזוג עם שמות הוריהם, ואי"ה שליח ת"ח יעלה במיוחד בעבורם להזכירם במקום מסוגל זה.

לקבלת הגליון ניתן לשלוח בקשה במייל : 0573145900@okmail.co.il או בפקס: 077-2092005

נשמח לקבל הערות והארות וכן עובדות ושל"ת מרבינו

כתובת: רבי יהודה הנשיא 52 בני ברק

ל הנצחות ולתרומות : 053-3145900